

Stukken voor de Redactie te zenden vóór den 15en der maand aan:

G. D. DUURSM.
Rijperkerk, post Hardegarijp (Friesland).

Redactie:

G. D. DUURSM.

Girorekening

No. 133550 - Rijperkerk (Fr.)

Alle correspondentie te richten aan het Secretariaat

Adres

Mej. J. J. E. v. D. THOORN,
Amalia van Solmsstraat 80.
DEN HAAG.

Bestuur: A. F. H. BUINING, Voorzitter, Hohorst, Hamersveld; Mej. J. J. E. v. d. THOORN, Secretaresse, den Haag; G. D. DUURSM., Penningmeester, Rijperkerk, post Hardegarijp (Friesland); M. W. B. VAN OOSTEN, Den Haag, de Ruyterstraat 18.

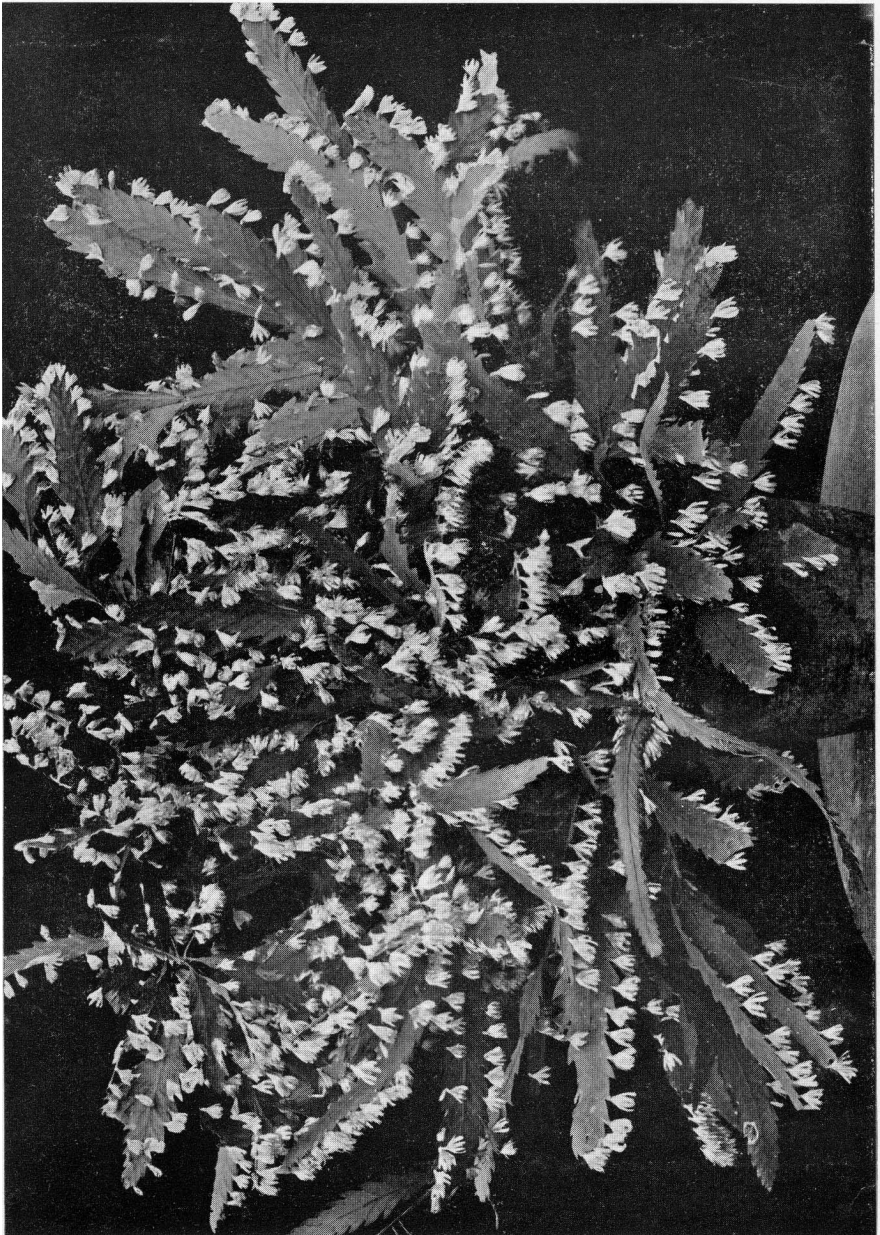
VAN EEN PAAR MOOIE RHIPSALIDEAE

De kassen van „Vijversburg” met hun veelsoortigen inhoud zijn niet zeer geschikt voor succulenten. Maar de in bakjes gekweekte Rhipsalideae gevoelen er zich tusschen Orchideeën en Bromelia's bijzonder thuis. Wat ook wel verklaarbaar is, want dit epiphytisch Cactusgeslacht houdt van een tropisch-vochtige omgeving. Vandaar, dat wij ons best doen zooveel mogelijk Rhipsalissoorten te verzamelen. Men moet zich als liefhebber nu eenmaal schikken en alleen die soorten aanhouden, welke voor de beschikbare kweekgelegenheden passen. Wie dit niet doet, zal telkens met teleurstellingen moeten kampen, tot schade voor de liefhebberij. Maar wie zich in dit opzicht weet aan te passen, zal met z'n planten succes hebben en daarvan veel genoeg beleven.

Wij hebben plezier aan onze Rhipsalideae! Vooral wanneer men daarvan een aardige collectie heeft bijeengebracht, valt de vermenigvuldiging van deze „staartcactussen” telkens op. Wat geeft het een genot op een kouden winterdag, als het bleeke zonnetje naar binnen gluurt, door de kas te wandelen en de bevallig neerhangende, fleurig getinte stengels te bewonderen.

Over de „zaag-cactus”, *Rhipsalis Houlettiana* Lem. = *Rh. Regnellii* Lindb. met haar bijna twee meter lange scheuten, getooid met een honderdtal roomkleurige bloempjes, willen wij thans niet veel schrijven. Het is de „Kerstcactus” bij uitnemendheid, in vorige jaargangen meermalen onder de aandacht gebracht.

Niet minder mooi vinden wij *Rh. pachyptera* Pfeiff. met haar

Rhipsalis Houlettiana Lem.

Foto de Laet.

eironde, krachtig generfde, bijna purperroode leden. Haast uit elk areool heeft zich nu een lichtgeel bloempje ontwikkeld, aan verscheidene arealen prijken zelfs twee bloempjes, wel een bewijs, dat

onze plant het naar den zin heeft,

Gedurende de Kerstdagen opende zich het eerste, stervormige, fraai witgekleurde bloempje van *Erythrorhopsis pilocarpa* Berger met haar talrijke meeldraden. Een tiental borstelige knoppen aan de einden der scheutjes van dit, nog jonge plantje zal weldra volgen. Het kleine plantje staat nu nog in een stekpotje, maar wanneer het dit voorjaar ook een orchideeënbakje met mos krijgt om zich in te nestelen, dan wordt het den volgenden winter zeker een van onze mooiste Rhipsalideae.

Rhopsalis rhombea Pfeiff.

Foto de Laet.

Een paar stekken van *Rh. rhombea* Pfeiff, eerst in een potje aan den groei gebracht, heeft vorig voorjaar zoo'n bakje tot woonplaats gekregen en is nu overdekt met vele bloempjes. Gracieus hangen de groote, op Epiphyllum gelijkende leden over den rand van het bakje, een schilderstukje gelijk.

Rhopsalis squamulosa K. Sch. (= *Lepismium commune* Pfeiff.),

een blijkbaar weinig voorkomende oude soort met lange scheuten, vertoont nu ook nog enkele witte bloempjes, of het de laatste van het vorige seizoen zijn. of de eerste van de nieuwe bloeiperiode, weten wij niet, want zij heeft den geheelen zomer en herfst door onafgebroken haar bloempjes ontwikkeld.

Rhipsalis squamulosa K. Sch.

Foto de Laet.

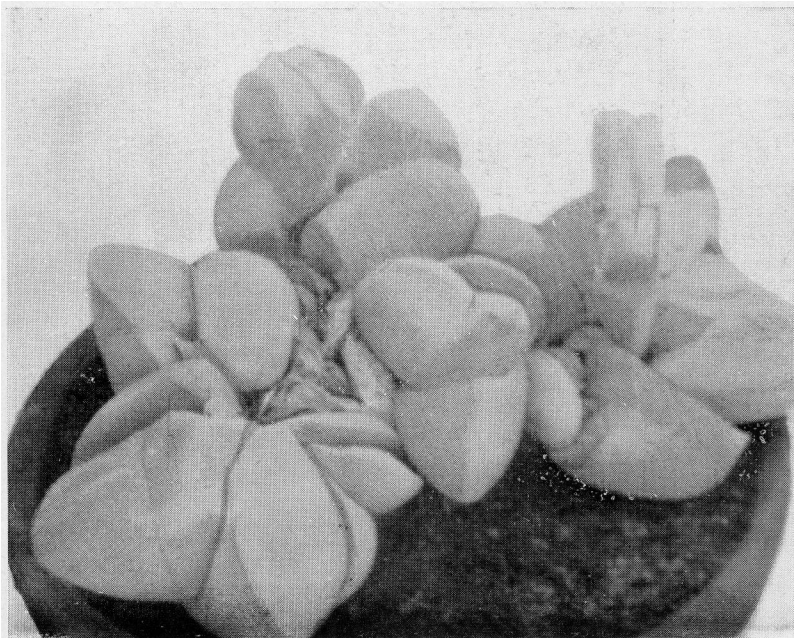
Wie een warme kas bezit, moet niet verzuimen een kleine Rhipsaliscollectie aan te leggen. Men ziet ze zoo weinig bij de Cactus-

liefhebbers en ze zijn toch zoo mooi. Bovendien groeien ze gemakkelijk op een voor haar geschikte plaats en ze hebben vrijwel geen last van wolluis en dergelijk ongedierte.

G. D. D.

DRIE ULTRASUCCULENTEN

Een der mooiste planten uit het geslacht *Gibbaeum* is ongetwijfeld *Gibbaeum album* N. E. Brown. De plant vormt vrij groote zoden van lichaampjes met lobben, welke in lengte sterk verschillen. De grootste lob bereikt een lengte van 3 tot 4 cm, de kortste is 2 cm lang; het geheele lichaam is 3.5 cm breed. De spleet loopt diep door, bijna tot aan de basis van het plantenlichaam, doch is in het begin bijna niet te onderscheiden, daar de lobben zeer vast tegen elkaar aan liggen. Later is de spleet een weinig geopend, vooral tegen den bloeitijd om de vrij forsche bloem doorgang te

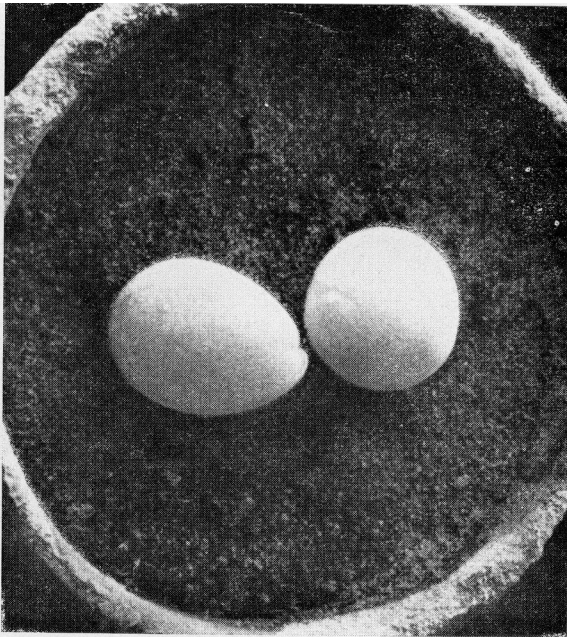

Gibbaeum album N. E. Br.

Foto de Veen.

geven. Omdat de hoofdjes van de plant veel lijken op de korte, plumpe teenen van een struisvogel, wordt de plant door de inheemsche bevolking volstruistone genoemd.

De oppervlakte van het plantenlichaam is glad, doch dicht bedekt met zeer fijne witte haren, zoodat de plant een wit voorkomen heeft. De witte bloem met de talrijke bloemblaadjes heeft een doorsnede van ongeveer 3 cm. De forsche kelkblaadjes en de 2 cm lange steel zijn eveneens wit. *Gibbaeum album* is de eenige soort uit het geslacht *Gibbaeum*, dat witte bloemen voortbrengt. De bloem blijft 10 tot 14 dagen geopend. De plant bloeit gemakkelijk en na kruisbestuiving ontstaat ook gemakkelijk zaad, dat willig kiemt. In cultuur levert de plant geen enkele moeilijkheid op. Zij is afkomstig uit de Kleine Karroo en wel uit Ladysmith Division, waar zij op witten kwartsgrond groeit. Er bestaat ook een *Gibbaeum album* var. *roseum*, welke roode bloemen voortbrengt.

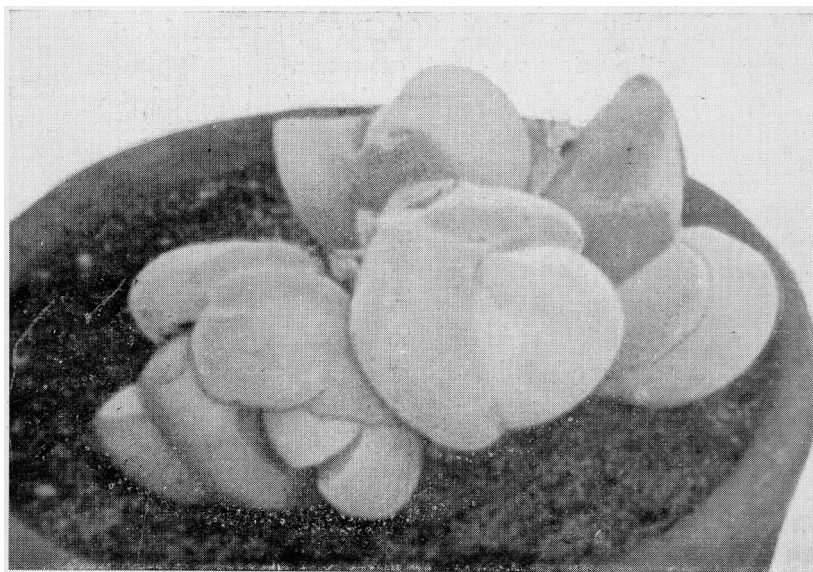
Muiria Hortenseae N. E. Br.

Foto de Veen.

Eveneens afkomstig uit de Kleine Karroo, maar uit Riversdale Division is *Muiria Hortenseae* N. E. Brown. Van alle ultrasucculente Mesems zijn bij deze plant de lobben wel het meest vergroeid, zoodat de spleet, welke iets onder den top ligt, nauwelijks te zien is. De plant is stamloos en vormt zoden van lichaampjes, welke 25 tot 40 mm hoog en 15 tot 27 mm breed zijn. De hoofdjes zijn min

of meer gedrukt eivormig tot kegelig, dikwijls iets kantig en vooral aan de binnenzijde afgeplat. Het lichaam is zeer vleezig en bleekgroen van kleur, doch dicht bezet met vezelachtige witte haartjes, welke naar beneden zijn gericht en het stof vasthouden, zoodat het geheel een grijsachtigen indruk maakt. Het een en ander is op de hierbijgaande, mooie afbeelding duidelijk te zien.

De bloem barst als het ware door den top van het lichaam, welke den steel geheel insluit; zij is bekervormig en wit van kleur. De kelk telt 6 slippen, de talrijke bloemblaadjes zijn smal, de binnenste zelfs zeer smal en dun. De bloeitijd is bijzonder kort; de bloem opent zich des morgens en sluit zich reeds in den middag omstreeks 4 of 5 uur. De plant komt moeilijk in bloei.

Muiria Gibbaeum N. E. Br.

Foto de Veen.

Het is jammer, dat deze bijzondere plant zoo lastig te kweeken is. Ofschoon J a c o b s e n in de Engelsche vertaling van „Die Sukkulenten” zegt: „only grows well with lime in the soil,” durf ik te zeggen: „it never grows well, wat men er ook aan doet.” Het is een buitengewoon moeilijk te kweeken plant. De afbeelding in het boek van J a c o b s e n geeft een totaal verschrompelde plant te zien.

Daar de plant buitengewoon vleezig is duurt het geruimen tijd,

voordat zij afsterft. De structuur ziet men het beste als men een hoofdje doorbreekt. Dan ziet men namelijk, dat het plantenlichaam bestaat uit ronde cellen, welke als het ware los tegen elkaar aanliggen en doen denken aan caviaar, doch groen van kleur zijn. Haalt men er zoó'n cel uit, dan verschrompelt deze pas na een dag of veertien. Het is dan ook duidelijk, dat deze cellen, vereenigd tot een lichaam, omgeven door een behaarde epidermis, het zeer langen tijd kunnen uithouden ook al is de plant in slechte conditie.

Het is heel moeilijk de plant te doen groeien, vooral ook, omdat de groeitijd zeer kort is, namelijk van einde Juli tot September. De korte vezelwortels, welke de plant bezit, wijzen er op, dat zij in de groeiperiode dikwijls, doch weinig vocht moet hebben. Bij te weinig vocht verschrompelt de plant licht en bij te veel vocht gaat zij onherroepelijk ten gronde. De hierbij gaande foto is van een vijfjarige zaailing, iets vergroot, genomen.

Deze interessante en zeldzame plant werd voor het eerst gevonden door Dr. J o h n M u i r en wel in de Kleine Karroo bij Barrydale, ze werd naar zijn dochter Hortense, genoemd.

Zooals reeds gezegd is, groeien beide hierboven besproken planten in de Kleine Karroo, de een in Ladysmith Division en de ander in Riversdale Division.

Deze groeiplaatsen liggen ongeveer 40 mijl van elkaar verwijderd en daartusschen komt de interessante *Muiria Gibbaeum* N. E. Brown voor. Deze plant houdt het midden tusschen *Gibbaeum album* en *Muiria Hortenseae*.

Evenals deze beide planten vormt zij zoden van stamlooze hoofdjes. De lobben verschillen echter niet zooveel in lengte als die van *Gibbaeum album*; ze zijn bijna gelijk. De vorm is niet zoo hoekig, doch meer afgerond, de spleet reikt nauwelijks tot de helft van het plantenlichaam. Ook in kleur en beharing komt zij het meest met *Gibbaeum album* overeen. Daar de bloemsteel korter is dan van *Gibbaeum album* komt de bloem slechts weinig boven het plantenlichaam uit. De kleur van de bloem is wit, doch iets rood overwaasd. De bloemen verschijnen niet zoo gemakkelijk als bij *Gibbaeum album* doch williger dan bij *Muiria Hortenseae*. In cultuur is de plant niet moeilijk.

Algemeen wordt aangenomen, dat *Muiria gibbaeum* een natuurhybride is van *Gibbaeum album* en *Muiria Hortenseae*, maar het is wel merkwaardig dat men in cultuur de plant nooit heeft kunnen verkrijgen door kruisbestuiving van beide soorten. Wel ontstaat

na die bestuiving zaad, doch dit ontkiemt niet. *Muiria Gibbaeum* is ook op haar natuurlijke standplaats zeer zeldzaam.

TH. DE HAAS.

LITHOPS PEERSII L. Bolus.

Lithops Peersii behoort tot de nieuwe species, welke door Mevr. L. B o l u s zijn beschreven, zij is echter m.i. nauw verwant of misschien zelfs een standplaats variëteit van *L. terricolor*, doch ondanks de gelijkenis vertoont zij ook duidelijke verschillen.

De plant is zodevormend en maakt flinke pollens, althans ik ben in het bezit van planten, die negen hoofdjes tellen.

Lithops Peersii L. Bolus.

Foto de Veen.

De corpuscula zijn 30-35 mm lang en 20-25 mm breed, de zij-kanten bij de spleet zijn iets ingedrukt.

Het bovenvlak is ovaal, de bladparen zijn een weinig gewelfd, meestal met een ingezonken spleet, welke zelf 4-10 mm diep is en iets openstaat.

De kleur van het plantenlichaam is grijsgroen, die van het bovenvlak grauw tot grijsbruin of okerbruin, dikwijls is de geheele plant violet overwaasd.

De lobben zijn met vele op zich zelf staande donker grijsgroene stippen bezet, welke echter zelden tot vlekken vereenigd zijn.

De bloem is geel, de basis der petalen is wit gekleurd. De bloeitijd valt in October.

Lithops Peersii groeit en bloeit gemakkelijk in cultuur.

Eenige jaren geleden ontving ik een plant van de variëteit rubra, en inderdaad is de kleur hiervan donker roodbruin, terwijl de teekening der lobben veel grover is, en bijna zwart van kleur.

TH. DE HAAS.

EEN NOG ONOPGELOST RAADSEL.

Wat is de herkomst van *Harrisia Bonplandii*?

Ernst Schelle schrijft in zijn werk „Kakteen” „Deze kruising is volgens Beguin ontstaan uit *Harrisia Bonplandii*? met een *Echinopsis*.”

De Heer Bommele jé schrijft in *Succulenta* 1935 blz. 113 „Deze *Cereus* van twijfelachtige herkomst enz.”

Het schijnt dus wel, dat de afkomst van *Harrisia Bonplandii* onbekend is.

In Berger vinden wij bij *Cereus Jusbertii* vermeld: „*Beguin* beweert, dat deze plant een door hem gekweekte bastaard is.”

Nu doet zich bij een van mijn *Jusbertii*'s, welke ik gebruik voor het kweken van entstammen het volgende vreemde verschijnsel voor. Uit een der areolen is een nieuwe scheut ontstaan met zes ribben, waarvan drie ribben op *Jusbertii* en drie ribben op *Bonplandii* gelijken (zie foto), zelfs de kleur der drie *Bonplandii*ribben is veel lichter groen dan de kleur der *Jusbertii* ribben. Het aantal en de lengte der doorns komt overeen, zoowel bij de *Bonplandii*ribben als bij de *Jusbertii*ribben met de daarvoor gestelde beschrijvingen n.l. voor de eerste tot 4 cm en voor de tweede 4 mm lang. Tot in het groeipunt draagt de tak de verschillende bedoorning.

Hoewel de bloemen van beide genoemde planten wit zijn en op het eerste gezicht niet veel verschillen, hoop ik toch de plant zoover te kweken, totdat zij met beide soorten bloemen bloeit en dus twee soorten bloemen op één plant zal vertoonen, zooals A. F. Fric in het Juninummer van *Succulenta* 1937 beschrijft en wat wetenschappelijk voor onmogelijk werd gehouden.

Daar de bedoorning van *Harrisia Jusbertii* m.i. het meest overeenkomt met *Echinopsis Eyriesii* is de mogelijkheid niet uitgesloten, dat bij kruising van *Harrisia Bonplandii* met *Echinopsis Eyrie-*

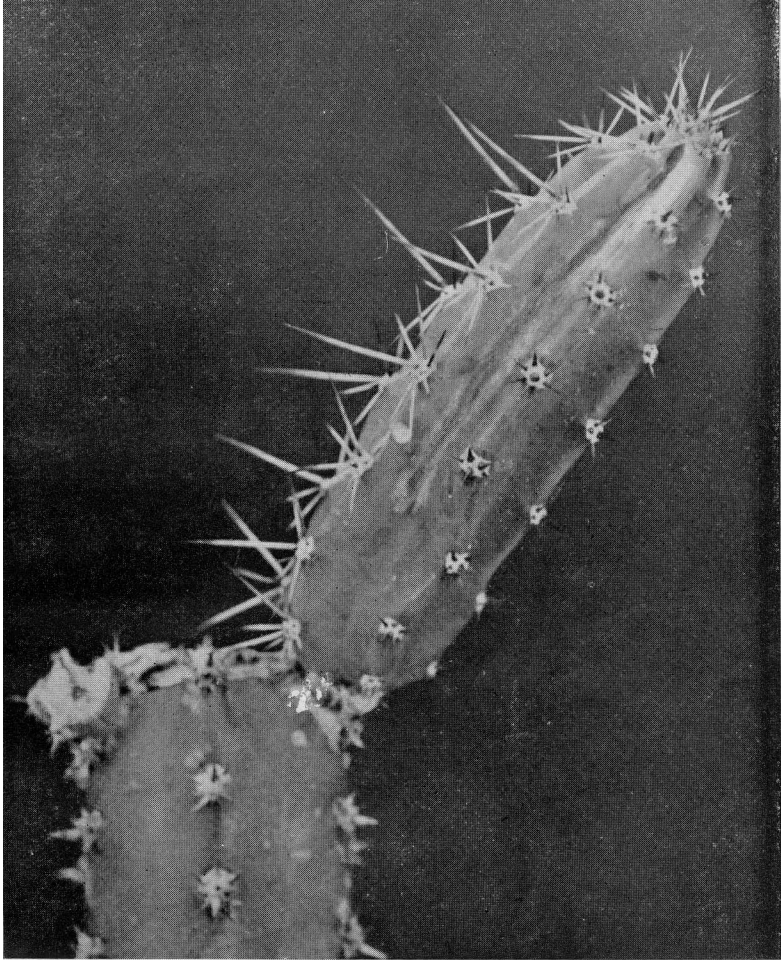

Foto B. J. van de Velde.

sii zaailingen kunnen voortkomen, welke de herkomst van Jusbertii bevestigen.

Wie van de meer wetenschappelijk onderlegde leden van Succulenta kan het vreemde verschijnsel aan mijn plant verklaren, daar dit, voor zoover ik weet, bij cactussen nog niet is voorgekomen.

Voorschoten, Nov. 1942.

F. J. TOGNI.

De Heer Dr. C. L. H a r d e r s schrijft:

Naar aanleiding van de interessante waarneming door den Heer T o g n i gedaan bij zijn *Harrisia Jusbertii* kan ook ik slechts verklaren: „Ik weet het niet“.

Ik neem natuurlijk aan, dat de plant door den Heer T o g n i niet als entstam werd gebruikt, in welk geval er op de entstam wellicht een gering deel van de ent zou kunnen zijn achtergebleven, dat aanleiding zou hebben kunnen geven tot de ontwikkeling van een chimaera, een entbastaard, dus een individu ten dele bestaande uit weefsel van *Harrisia Jusbertii*, ten deele uit weefsel van de geente plant. Van deze entbastarden zijn er verscheidene bekend; *Laburnum Adamii* vormt hiervan het klassieke voorbeeld.

Een tweede mogelijkheid is dat, zooals de Heer T o g n i vermoedt *Harrisia Jusbertii* een geval vertegenwoordigt gelijk aan dat, hetwelk door F r i c werd beschreven in 1937. Ook in dit geval zou de plant uit twee soorten weefsel bestaan, elk afkomstig van één der ouders, al zou dan het tijdstip, waarin deze weefsels vereenigd werden, in een vroeger ontwikkelingsstadium van de plant vallen en wel bij de bevruchting, indien we de verklaring van F r i c voor waar houden.

Een derde mogelijkheid is, dat we eenvoudig met een terugslag te doen hebben. In Schumann's Monographie staat van *Cereus Jusbertii* vermeld, dat deze in groote exemplaren werd aangetroffen in de verzameling van G r u s o n, terwijl Berger in zijn *Kakteen bij Cereus Jusbertii* vermeldt: „*Cereus Bonplandii brevispinus* des Gruson hauses, wohl ein Bastard, ist kaum zu unterscheiden“. Hoe B e r g e r aan laatstgenoemde meening, dat de plant van dien naam een bastaard is, komt, kan ik niet nagaan: ook weet ik natuurlijk niet of de door hem bedoelde plant dezelfde is als die, waarvan S c h u m a n n melding maakte. Dat ware wellicht in de literatuur op te sporen.

Hoe het zij, het geval is belangwekkend genoeg om eens verder uit te pluizen en om proefnemingen mede te doen.

Is er onder onze lezers iemand, die er in geslaagd is 2 planten van *Harrisia Jusbertii* met elkaar te bestuiven en uit het ontstane zaad planten te kweeken? Zoo ja, hoe is dan de habitus en de bloem dezer nakomelingen? Dit lijkt mij in dit verband ook een vraag, waarop het antwoord zou kunnen bijdragen tot oplossing van het raadsel.

De Heer W. H. N o t e b o o m schrijft:

„Jaren lang heb ik moeite gedaan zaad te verkrijgen van mijn willig bloeiende *Jusbertii*planten. Het is me nooit gelukt.“

INHOUD: Van een paar mooie *Rhipsalideae*. - Drie ultrasucculenten *Lithops* Peersii. - Een nog onopgelost raadsel.